

S P O R A V S T R E K

2004/ 2005

Lærerveiledning

Vedlegg:

Plakatfolder

Transparenter

Billedhefte for kopiering til transparenter

Informasjon til læreren

Litt om utstillingen

Intensjonen med tegneutstillingen *Spor av Strek* er å sette fokus på menneskets behov for å uttrykke seg og sette spor. I dag utvikler og utvider det digitale uttrykket seg på alle måter; i media, reklame, kunst og ellers. Bilder og tegninger kan manipuleres fritt.

Det er langt mellom de første enkle strektegningene vi gjør som barn eller de første bevarte ytringene mennesket gjorde på stein, til mange av de nye uttrykkene vi ser på skjermen.

Tegningen representerer det direkte, umiddelbare uttrykket som gjennom kunstneren ofte reflekterer kort vei fra persepsjon til uttrykk. Dette betyr ikke at tegningen ikke går gjennom omfattende og ofte tidkrevende prosesser, det betyr bare at tegneuttrykket av mange oppleves som ganske direkte i formen. Denne utstillingen viser et stort spekter av teknikker og uttrykk, fra tradisjonelle til mekaniske og digitale mediers uttrykk. Den viser at det finnes mange måter å uttrykke seg på gjennom det å tegne og lage bilder. Hver kunstner har sin personlige uttrykksmåte.

Utstillingen sett i relasjon til skolens planer og fag

Formidlingsopplegget er tilpasset Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen. Lærerveiledningen har utgangspunkt i strukturen i kunst og håndverksfaget, og er tilrettelagt i forhold til at elevene skal arbeide ut fra opplevelser, egne uttrykk og refleksjon rundt disse.

Formidlingsopplegget er i utgangspunktet rettet mot grunnskolen, men kan lett tilpasses elever i den videregående skole.

"Gjennom arbeid med fabulering og idéutvikling skal elevene kunne gis mulighet til å oppøve sin forestillingsevne. I arbeid med gjengivende oppgaver får elevene trening i å gjengi det de opplever og sanser. Dette bidrar til å utvikle sentrale ferdigheter som evnen til observasjon, innlevelse og gjengivelse."

Læreplan for den 10-årige grunnskolen

Utstillingen kan sees i forhold til følgende fagområder:

Kunst og håndverk – der tegning skal trenes og læres på hvert klassetrinn, norsk, matematikk, KRL og samfunnsfag.

Forarbeid

Innledende spørsmål:

Hva er tegning?

Hvorfor tegner vi?

Hva vil det si å kunne tegne?

Spor av Strek – hva betyr tittelen på utstillingen?

Bildet som språk: Kan man fortelle en historie/snakke gjennom bilder, slik man kan med ord?

Bilder kan være språk – ord kan også være bilder. F.eks. kinesisk skriftspråk. Ordene danner bilder som også kan oppleves rent estetisk. Finn eksempler på skolens bibliotek og drøft med elevene. Kan disse "bildene" gi mening/bety noe for oss i den vestlige kulturkrets?

Forslag til oppgaver:

I begynnelsen var bildet. Fra tidenes begynnelse har mennesket tegnet. Vi finner spor av strek som mennesket har laget i våre første hulemalerier. Hulemalerienes språk ble senere utviklet til våre bokstaver.

Kjenner elevene til bergkunst/hulemalerier fra sitt nærområde? Hva forestiller disse, og hva forteller de om menneskene og livet den gang de ble laget? Hvorfor ble de laget? Hvilke spor har hulemalerienes spor gitt oss?

Se på tegninger av Leonardo da Vinci, Werenskiold, Kittelsen, Picasso m.fl.. Lag gjerne transparenter ut fra det vedlagte heftet. Sammenlign disse ulike kunstnerne seg i mellom, og med eksemplene fra utstillingen på transparentene. Hva kan vi si om teknikkene/tegnemåtene, naturalisme kontra abstraksjon, realisme og tematikk? Hva viser disse tegningene oss, og hvordan?

Ta utgangspunkt i 2 transparenter, én figurativ og én abstrahert (f.eks. Haremskas Asyl):

Lag en historie til hvert av bildene. Var det vanskeligere eller lettere å lage en fortelling til det abstrakte bildet enn det figurative? Reflekter rundt dette.

Flere og praktiske oppgaver:

Se eget vedlegg: *Oppgaver til forarbeid i klassen.*

Utstillingsbesøket:

Denne delen av undervisningsopplegget foregår i utstillingslokalet, og ledes av omviseren.

Elevenes delaktighet vil vektlegges under omvisningen, hvor dialogen er den veiledende metode. Det er derfor viktig at elevene er godt forberedt når de besøker utstillingen.

Tegneverksted:

For de klasser som ønsker det, tilbys det tegneverksted i forlengelse av omvisningen. Verksteddelen vil ha en skoletimes varighet. Her vil det settes fokus på elevenes egne tegneuttrykk. Verkstedet ledes av omviseren.

Etterarbeid:

Forslag til oppgaver:

Knytt utstillingen opp til tegneuttrykk i lokalmiljøet, for eksempel helleristninger, hulemalerier, graffiti, tagging. Dra på ekspedisjon, og la elevene lage sine egne "helleristninger" med kull eller kritt på berg. Evt. spor/tegninger i snø. Fotografér og heng bildene opp i klasserommet.

Arbeid med ulike måter å tegne strek på, ulike måter å lage spor på. Hvordan ser en aggressiv strek ut, en sur strek, en strek som kjeder seg, en morsom strek, en strek som ler, en strek som gråter....

Tegn lyder: Ta opp ulike lyder (vann som renner/vegarbeid/trafikkstøy/latter/applaus o.s.v) og forskjellige språk på en kassett/CD. Spill av i klasserommet, og la elevene tegne lydene og språkene. Blir det abstrakte eller figurative bilder?

Lag egen tegneutstilling, inspirert av Spor av Strek. Dersom det er mulighet for det, er det fint om de elevene som ønsker det kan benytte noen av de "utradisjonelle" tegnetegningene.

Lag gjerne din egen tegnetegning. Sett for eksempel blyanten på en lekebil (evt. fjernstyrt) eller annen mekanisk leke/innretning som beveger seg over et ark. Eller blyanten festes i enden på en lang pinne, som man tegner på et ark med. Kanskje har noen en gammel platespinner, hvor man kan feste en blyant til stiftene? Bruk fantasien!

Finnes det en tegner på stedet? Inviter ham/henne til klassens tegneutstilling, og presentasjon av eget kunstnerskap.

Hvor finner vi streker og tegninger i hverdagen? Aviser? Blader? Brev? Plakater? Kart? Andre steder?

Lag en collage av streker og tegninger som elevene finner/lager selv, og heng opp i klassen.

Graffiti

Hva er graffiti?

Finnes det eksempler på graffiti på det stedet elevene bor? Hva er forskjellen på graffiti og tagging? Hærverk eller stueren kunst? Hvem lager graffiti? Hvor finner vi graffiti?

Lag graffiti på ditt eget navn. Heng opp en stor gråpapirrull i gangen på skolen, og la elevene male graffiti på den. Evt. gi elevene en vegg ute eller inne på skolen som de får lage graffiti på.

Felles for alle arbeidsoppgavene er at de avsluttes med å sette alle arbeidene opp på veggen og lar hver elev fortelle hva han eller hun har lyst til å si om sitt bilde. Læreren samtaler med elevene om billedspråk og billeduttrykk.

Lærerveiledningen er utarbeidet av SKINN i samarbeid med høgskolelærer Mia Jensen ved Kunst- og håndverkseksjonen på Høgskolen i Bodø.

For mer informasjon:

SKINN Postboks 541
8001 Bodø

Besøksadresse:
Tollbugata 11
8006 Bodø

Tlf: 75 52 71 10
post@skinn.org
www.skinn.org

Formidlingsprosjektet er støttet av:

- *ABM-utvikling
- *Norsk Kulturråd
- *Den Kulturelle Skolesekken i Troms
- *Den Kulturelle skolesekken i Nordland, hvor Spor av Strek inngår som et samarbeidsprosjekt.
- * Den kulturelle skolesekken i Finnmark har gitt tilsagn om tilskudd til formidlingsprosjektet, hvor dette inngår som et samarbeidsprosjekt.